

ZÁPADOČESKÁ
UNIVERZITA
V PLZNI

Fakulta filozofická
katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce: diplomová
Posudek: oponenta
Práci hodnotil: Mgr. Radek Schuster, Ph.D.
Práci předložila: Bc. Lucie Nováková
Název práce: Logický folklór: Dartmouth, Jitřenka a Večernice, Současný francouzský král, Pegas

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Cílem práce je „vyložit problémy singulárních termínů s použitím známých příkladů, předložit relevantní teorie a dokreslit příklady z kontextového hlediska a posléze příklady zhodnotit“. Tento cíl byl naplněn na příkladech „Dartmouth“ (J.S. Mill), „Večernice a Jitřenka“ (G. Frege), „současný francouzský král“ (B. Russell) a „Pegas“ (W.V.O. Quine). Autorka v závěru práce dospěla k poněkud neurčitému konstatování: „Všechny příklady i se svými teoriemi jsou zajímavé a přínosné, mají své silné i slabé stránky a bezpochyby neodmyslitelně patří k formulovaným názorům významných filosofů jazyka.“

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Každému z uvedených příkladů „logického folklóru“ je věnována jedna kapitola, přičemž všechny kapitoly mají stejnou strukturu: po krátkém biografickém představení autora daného příkladu je vyložena relevantní teorie a uveden kontext příkladu a jeho zhodnocení.

Výklad některých teoretických problémů se opakuje a nezřídka se opírá pouze o sekundární literaturu. (Nejsem si jist, zda *Internet Encyclopedia of Philosophy* je vhodným zdrojem pro diplomovou práci.)

Vyskytují se nepřesnosti a zavádějící zjednodušení, např.:

„Filosofie jazyka se ukázala už u Platóna a na tyto úvahy navázali pozdější myslitelé.“
(str. 4)

„Poměrně rychle převládla dvouúrovňová teorie významu, nicméně v případě vlastních jmen tomu tak nebylo. Právě v případě vlastních jmen, i po překonání naivní podoby referenční teorie významu, panuje přesvědčení, že jejich význam je dán pouze svou referencí. Tuto tezi zformuloval Mill, Frege se ji pokoušel vyvrátit, Russell byl v tomto důsledněji a Quine tento proces zbavení reference dovedl do konce.“ (str. 6)

„Ve dvacátých letech 20. století se filosofové sdružovali do Vídeňského kruhu, jehož vedoucí osobností byl Rudolf Carnap. Později navázal kontakty s Vídeňským kruhem také Quine a další.“ (str.43)

„Jitřenka a Večernice je proslulý příklad, na kterém se snaží Frege vysvětlit dvojitý smysl jazykových výrazů či způsob danosti předmětů.“ (str. 20)

„Fregeho pojetí je tedy ekvivalentní s Russellovým, neboť výsledkem funkce jeho pojmových slov je množina.“ (str. 6)

- Frege množinové pojetí rozsahu pojmu odmítá a nahrazuje je tzv. „hodnotovým průběhem“ (*Wertverlauf*).

„*Gray's Elegy argument* – argument Grayovy Elegie – román napsaný Thomasem Grayem.“ (str. 25)

- Thomas Gray napsal v roce 1751 báseň – žalozpěv s názvem „*Elegy Written in a Country Churchyard*“.

Výklad kontextu jednotlivých příkladů „logického folklóru“ je většinou pro vlastní teorii irelevantní a spíše zavádějící, např.:

„Tok řeky Dart byl opravdu upraven, ale změna směru toku, jak říká Mill, jsou silná slova.“ (str. 15)

„Jméno Dartmouth označuje také americkou školu, a jelikož byla založena 1769, existovala už za Millova života. I když by o tom Mill věděl, pravděpodobně by tento fakt jeho teorii nenarušil.“ (str. 18)

„Mayští domorodci také uctívali Venuši a věřili, že je to vtělený Bůh Kukulkan.“

„The evening star je název pro několik novin, básní, květin, písní atd. Elfka z proslulé trilogie Pána Prstenů má jméno Arwen Večernice (*Arwen Evenstar*). Jméno Večernice si také spojujeme s postavou z pohádky Princ a Večernice.“ (str. 29)

Práce obsahuje několik obrazových příloh, o jejichž účelnosti a relevanci lze pochybovat.

3. **FORMÁLNÍ ÚPRAVA** (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

V práci se občas vyskytují překlepy i gramatické chyby, např.:

- používání zájmena „jeho“ namísto „svůj“ (str. 8)
- „...rozvíjel nové a zajímavé teorie o povaze jazyka a filosofické logice, které obsahovali novou teorii významu...“ (str. 19)
- „...můžeme singulární výrazy používat ve větách, aniž bychom předpokládaly...“ (str.52)

Způsob odkazování je konzistentní, nicméně v seznamu literatury jsou nejasnosti/nepřesnosti (viz např. Marvan, Russell ...).

4. **STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE** (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

I když mi záměr vyložit vývoj diskuze o singulárních termínech a referenci prostřednictvím „folklórních“ příkladů připadá jako nápaditý a užitečný, jeho realizace není příliš přesvědčivá. Autorka je sice schopna samostatně vyložit i abstraktní a složité sémantické koncepce, zároveň se však dopouští zjednodušení, nepřesností a redundancí. Myslím, že by bylo vhodnější nahradit schematické biografické medailonky a odtažitě výklady kontextů s povrchními „hodnoceními“ jednotlivých příkladů skutečným zmapováním a analýzou výskytů daných příkladů napříč tradicí analytické filosofie a logiky, resp. v navazující primární literatuře.

I přes uvedené výtky považuji práci za obhajitelnou.

5. **OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ** (jedna až tři):

Na str. 25 zmiňujete Russellův *Gray's Elegy argument*. Pokuste se jej zrekonstruovat přesněji.

6. **NAVRHOVANÁ ZNÁMKA** (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl): **dobře**

Datum: 19. května 2014

Podpis:

Schwab